

Kongl. Maj:ts

Nådige

Förordning/

Huruledes

Så wäl Hus-Bönder/ som Betiente
och Tienstehjon här i Residence-Staden Stock-
holm, sig hädanefter hafwa at förhålla wid Om-
byten af Betieningar och Tienster/ samt hwad det
af Hans Kongl. Maj:ts privilegerade Address-
Contoiret här wid kommer at i
ackt taga.

Gifwen Stockholm i Råd-Cammaren den 6. Julii 1732.



Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:stis.

STOCKHOLM, uti det Kongl. Boftryckeriet/

Hos JOH. HENR. WERNER,
Directeur öfwer alla Boftryckeriens Affes 1732.

Kgl. förordn.
1. saml.

134

W

1732

1732

a

D I FRIEDRICH med
GUDS Nåde / Sveriges
Göthes och Wendes Ko-
nung 2c. 2c. 2c. Landt-
Grefwe til Hessen 2c. 2c. 2c.

Siöre witterligit / at såsom Wij ej utan särdeles misnödie
måste förspörja de äthstillige Dordningar och Stadeliga på
följder / hwilcka deraf förorsakas / at hwarcken Hus-Bön-
der / Betiente eller Tienstehion här intil mehrendels haft
annan utwäg wid förefallande Tiensters omwärlingar
än at de nödgats i detta fall anförthro deras angelägenhet
å ömse sidor til de så kallade Dränge-och Pige-Staffare och
Skafferskor / hwilcka nu allt mer och mer skola winläggga sig
at göra utaf samma deras betiening ett Handwärc / hwil-
ket ländet så wäl Hus-Böndren til skada / som och ofta brin-
gar den i tienst trådande lättrogne Ungdomen til en stor dehl om
deras wälfärd / förutan det / at detta förderfweliga Partiet
gemenligen styrcka och förleda de enfaldige och mehnlöse Tien-
stehionen til hwarjehanda sielfswäld; Alltså hafwe Wij lit-
mätigt wår Kongelige Sorgfällighet och Nådiga Ömbet för
hwar och ens gagn och bästa warit betänckte på medel och
utwägar / Wåre trogne Undersätare och Intwånare uti den-
na Wår Residence-Stad Stockholm ifrån sljkte Olägenhe-
ter at befria. Och emedan Wi uti 14. §. af Wår d. 6. August.
1723. utfärdade Nådiga Stadga och Förordning / angående
Tienstefolck och Regohion Os i nåder utlärit / at wijsa här i
Stockholms Stad / där så nödigt profwades / ett wist Contoir
inrätta; Fördensfull hafwe Wi til både Hus-Bönders /
Betienters och Tienstehions gemensamma beqwämlighet /
så at de wid Tienste-ombyten hwarandra med minsta kost-
nad

nåd/ bestwär och äfventyr kunna uplösa och igenfinna/ i Må-
der för godt funnit/ at til en sådan nyttig och nödig bette-
ning utse och förordna/ det här i Staden med Wårt nådige
Privilegio redan inrättade Adress-Contoir, hwilcket både 135
Hus-Bönder/Betiente och Tienstehion wid Tienste-omwärlin-
gar hädan efter kunna tillita/ hafwandes bemelte Contoir,
de som i sådant fall sig annåla/ på det sättet tilhanda at
gå/ som Wi til en god Ordnings erhållande nödigt crachte
härmedelst at stadga och förordna/ som följer:

Til det Första. Skal det wara alla Hus-Bönder
och Mat-Mödrar/ samt alla Betiente och Tienstehion/ wid
Fyrattio Marcker Silfwermynts Plicht sträng- och alftwar-
ligen förbudt wid Tienste-omwärlingar/ at anlita och bru-
ka de så kallade Dräng- och Pige-Staffare och Stafferstor/
eller andre slike underhandlare; Och der någon sådan sig
skulle understå/ at än widare sig härutinnan blanda och
bruka låta/ eller Lagligen öfwertygas kan/ at han i någon
måtto med ord eller gierning söker at hindra eller förklena
denne inrättning/ densamma skal första gången beläggas
med Tiugu Daler Silfwermynts Plicht/ och andra resan
böra dubbelt/ men den som kommer tredie gången igen/ för-
wises Staden.

Til det andra. Enär någon hit til Staden anlän-
der/ som Betiening eller Tienst söker/ eller de hwilcka här
tiena/ efter Laga Upsättning äro orlofswade/ så böra de sig
uti Adress-Contoiret öfördröjeligen annåla- och antekna
låta/ och dersammastådes sina Orlofs-Zedlar eller medhaf-
wande andra bewis upre/ samt tillianna gifwa/ hwarest
de stå at igen finnas/ då Contoiret tillika hafwer utan nå-
gon betalning derföre/ at uppå Orlofs-Zedelen behörigen an-
tefna/ det densamma warit i Contoiret upwist; Börän-
des Hus-Bonden uti Orlofs-Zedelen riktigt införa/ huru-
ledes Betientens eller Tienstehionets upförande warit/ och ej
an-

annorledes ställa Orlofs-Zedelen / än efter hwar och ens för-
tienst wid den plicht / som den 8. §. i Tienstehions Ordningen
förmår och innehåller. Contoiret har eljest 14. dagar för up-
sägningens dagen at tillita Öfwer-Ståthållaren / det allmänt
kundgöras må / på hwar dagar och stunder de orlofswade
Tienstehion utur wisfa Tracter hafwa sig uti Contoiret at
infinna / och bår ingen Hus-Bonde honom det wågra. För-
summar något tiensstökande och förorlofswat Tienstehion inom
8. dagar efter ankomsten hit til Staden / eller den tid som
Publicationen innehåller / sig at anmäla och sin Orlofs-Ze-
del upwisa / eller städler någon til sin betienting eller tiensst den
som ej hafwer Contoirets Påstrift på Orlofs-Zedelen / plich-
te hwardera fyratijo marker och ware städzlen olaglig / samt
den stadde ej skyldig i den tienssten at tråda. Och när någon
Hus-Bonde sielf hår i Staden med eller utom Address-Con-
toiret eller i Landsorterne genom andra wil städia sig Be-
tiente eller Tienstehion / hwilket honom ej förwågras / bår
han när städzlen gifwen år / innom 14. dagars förlopp Con-
toiret derom underrätta / på det sättet / at han upsticker Or-
lofs-Zedelen eller annat bewis / och låter så wål sitt eget som
Tienstehionets Namn uti Annotations-Boken eller Dag-
längden antekna / åstwen som och Hus-Bondera bår på sam-
ma sätt gifwa Contoiret tillkänna / när någon Betient eller
Tienstehion dör / bortlöper / eller eljest i olaga tid kommer ut-
ur Tiensthen / dock utan at derføre med någon afgift eller om-
kostnad beswåras.

Til det Tredie. Utaf Contoirets i föregående matts
skeddte anteckningar / hafwa de Hus-Bonder som Betiente eller
Tienstehion åstunda och behöfwa / at undsä / emår de uti Contoi-
ret sig derom anmäla / behörig kundskap om sådana Betiente el-
ler Tienstehion sig anmält som dem åro af nöden i tiensst at an-
taga. Finnes derat tilgång / skal Contoiret uppå anmodan
wara skyldig emot den i Taxan utsatte wedergjällning / at
med

meddela Hus-Bonden skriftelig Adress-Zedel på en eller flere/
hwarå antecknas deras namn och hwarest de igenfinnas; Haf-
wandes Hus-Bonden sedan dem at uppsöka/ och de med hwar-
annan om tjensten sig förena bäst de gitta. I fall de Be-
tiente eller Tienstehjon/ til hwilcka man fått Adress-Zedel/ ej
finnas anständig/ eller icke wilja tråda nti tjenst hos den som
Contoiret genom sin Zedel til dem adresserat, då står det en
sådan sökande Hus-Bonde fritt at widare begiära och undsä
Adress-Zedlar flere resor/ in til des han kan hulpen blifwa/ och
bör derföre ingen widare betalning tagas/ än för ofwannäm-
de första Zedel; Men skulle åter intet förråd wara uppå så-
dane Betiente eller Tienstehjon/ som någon behöfwer / bör
Contoiret i sådant fall de sökande Hus-Böndrens namn an-
teckna/ samt hwar slags Betiente och Tienstehjon de begiä-
ra/ och när några sådane sig anmäla/ dem Adress-Zedlar
til samma Hus-Bönder lemna.

Til det Fjerde. Anhålla Betiente eller Tienstehjon
om Adress-Zedlar til några / som hafwa deras betiening eller
tjenst af nöden / bör Contoiret sådant meddela emot den we-
deratällning / som i följande 8:de §. stadgat finnes: Alliggan-
des Contoiret om Tienstehjon eller Betiente flere resor åstun-
da Adress-Zedlar / at gå dem derutinnan på lika sätt tilhanda
som uti näst föregående §. om Hus-Bönders betiening stad-
gat är / utan at derföre taga någon betalning mer än för den
första Zedeln. Och äro slike Betiente eller Tienstehjon här
igenom icke förbundne at taga några Adress-Zedlar / endr de
nrom des kunna på den undfångne och af Contoiret påskrefne
Orloff-Zedelen med någon Hus-Bonde öfwerens komma.

Til det Femte. I fall någon Hus-Bonde / under
des wiskande på annan ort, anmodar Adress-Contoiret, at
för sig städta nödige Tienstehjon eller Betiente / och Contoiret
städzlen tillställer, då åligger Contoiret sådant i gärdligaste måt-
to at wärkställa emot den i Taxan utsatte afgift. Där och

frånvarande Bettente och Tienstehion för hwarjehanda hinder sig här i rättan tid icke kunna insinna / utan til Contoiret insända eller afsewerera låta sine Orlofs-Bedlar / med anhållan / at de til någon wis bettening ellerienst genom Contoirets försorg måtte stadde blifwa / skal Contoiret på lika sätt dem derutinnan tilhanda gå / och skädel på deras wagnar emot-taga / hwilken wid ankomsten dem tillstalles / då de til sina betingade Hus-Bönder anwisas emot den afgift som Taxan innehåller.

Til det Siette. På det hwar och en med så mycket större trygg-och säkerhet må kunna sig i detta fall til Address-Contoiret förtro; Så hafwa Wi i Nåder för godt summit at stadga / det alla som wid detta wärck någon sylla få / skola in för Magistraten sig med liflig Ed förbinda / at granneligen i acht taga deras skyldighet; Skolandes Bettenterne wid detta wärck lyda under des rättelse / som Contoiret förestår; Men han för des beställning in för Öfwer-Ståthållaren och Magistraten wid förefallande klagomål til swars skå / och för des felachtigheter lagligen dömas / hwarest alla måhl / som detta wärck angå / summario Processu skola uptagas och afgibras.

Til det Siunde. Af alla Böter / som för denne Ördsordnings öfwerträdande falla / har Angifwaren och den som Saken in för Domaren utförer / at niuta håkparten / den öfrige hälften hemfaller Address-Contoiret och Stadens Fat-tige til twestiptes.

Til det Ottonde. Hafwe wi detta Contoir til des up-rätthållande och nödige utgifter welat anslå den inkomst / som efter hogsående i Nåder faststälte Taxa Adresse- Wärdet tilflyta kan / börandes Bettente och Tienstehion wid Address-Bedlars undfående betala den i bemålte Taxa utsatte afgift / och Hus-Bönderne som Contoiret tillita / erläggga samma afgift / när de Address-Bedlar uttaga.

Til det Nionde. Alla wid Address-Contoiret warande Betiente förbiudes wid det straff/ som Lag och Förordningar innehålla/ at under hwad namn det wara må/ taga eller fordra något/ antingen af Hus-Bönder eller Tienstehjon och Betiente/ när de dem icke om Address-Zedlar anlita/ och de samma af Contoiret undsä/ ej heller taga af dem som Address-Zedlar åstunda/ mera/ än den af Oss faststälte Taxan innehåller; Och må ingen öfwa något underslef eller underhandlingar med Tienstehjons anskaffande wid Tienstens förlust samt annat arbitralt straff/ om någon beträdes annorledes umgå/ än denne Förordning och Wår för Address-Contoiret utfärdade Instruction, samt hwars och ens Ed innehåller. Skulle och någon Betient wid Contoiret finnas i sina Syslor försummelig/ den samma skal wara des tienst förlustig.

137

Wi biude och befalle fördenksul alla i gemen/ samt hwar och en i synnerhet/ som detta angår/ at sig här efter hör- samligen rätta; Skolandes Wår Öfwer-Ståthållare och denne Stads-Magistrat girda dem all styndesam handräkning/ som härutinnan kunna anlita deras Embetes hielp och biträde/ eller och angifwa något/ som emot denne Förordning wore brutit. Och på det ingen här om någon okunnighet må förebara/ skal denne Wår Nådige Förordning 2-ne gånger om året/ nembl. Söndagen för Pålsmåsan/ och sidsta Söndagen i Julii Månad af alla Predikstolar här i Staden kundgirdas.

Til yttermera wisso hafwa Wi detta med egen hand underskrifwit och med Wårt Kongliga Sigill bekräfta låtit. Stockholm i Råd-Cammaren den 6. Julii Åhr 1732.

FRIEDRICH,

(L. S.)

Kongl.

Kongl. Maj:ts

Nådige approberade T A X A.

Hwarefter så wäl Hus- Bänder / som Betiente
och Tienstehion komma til Address- Contoiret,
enär de det samma om Address- Bédlar tillita /
at erläggia en wis Afgift.

Rembligen:

Silfwermynt.

Daler. Ore.

De som niuta uti åhrlig Lön.

Til och med 50. Dal. koppm:t betala	1	16
Ifrån 50 til och med 60. Dal. koppm:t	- 2	20
Ifrån 60. til och med 100. Dal. koppm:t	2	24
Ifrån 100. til och med 600. Dal. koppm:t	4	2

